

El dolor serà sempre nostre

Que hi hagi gent de pau a la presó ens hauria de doldre a tots

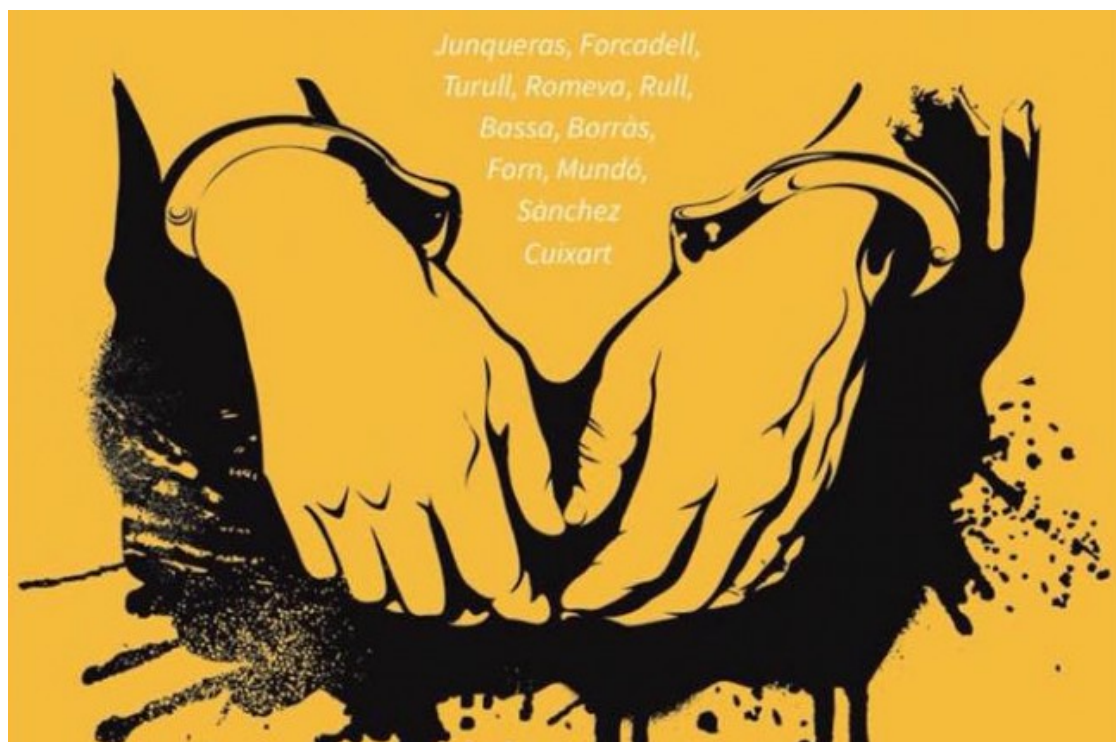

Foto: ONGC

La revolució dels somriures ja no somriu tant. La independència té un preu que encara no sabem si estarem disposats a assumir, però que ja hem començat a pagar. Que hi hagi gent de pau a la presó ens hauria de doldre a tots. Perquè el dolor no té bàndols, el dolor és tan teu com meu i, simplement, fa mal.

Abril del 1993. Una ciutadana de Sarajevo explica a l'escriptora nord-americana Susan Sontag que dos anys enrere ella estava la mar de tranquil·la a casa seva quan va saber que els serbis havien envaït Croàcia. Les notícies de la nit van mostrar imatges de la destrucció de Vukovar, només a uns tres-cents quilòmetres d'on era. La dona va pensar "oh, que terrible" i va canviar de canal. "Per tant, com puc sentir-me indignada si algú a França o a Itàlia o a Alemanya veu la matança que té lloc aquí dia rere dia a les seves notícies de la nit i diu «oh, que terrible» i busca un altre programa. És normal. És humà".

És així d'egoista, la condició humana: si ens sentim (falsament) segurs, el dolor aliè ens pot deixar indiferent. No va amb nosaltres. Ni que tinguem la guerra a prop, ens costa de preveure que potser l'acabarem patint en primera persona. Ens és més còmode desconnectar, mirar cap a una altra banda. També per pura supervivència: de passada, espantem la pròpia por.

"La compassió és una emoció inestable -va constatar Sontag en el llibre *El dolor dels altres*-. Cal traduir-la per acció o es marceix". Ens hem de preguntar què és el que podem fer. "I no és necessàriament millor commoure's. El sentimentalisme, de manera notable, és totalment

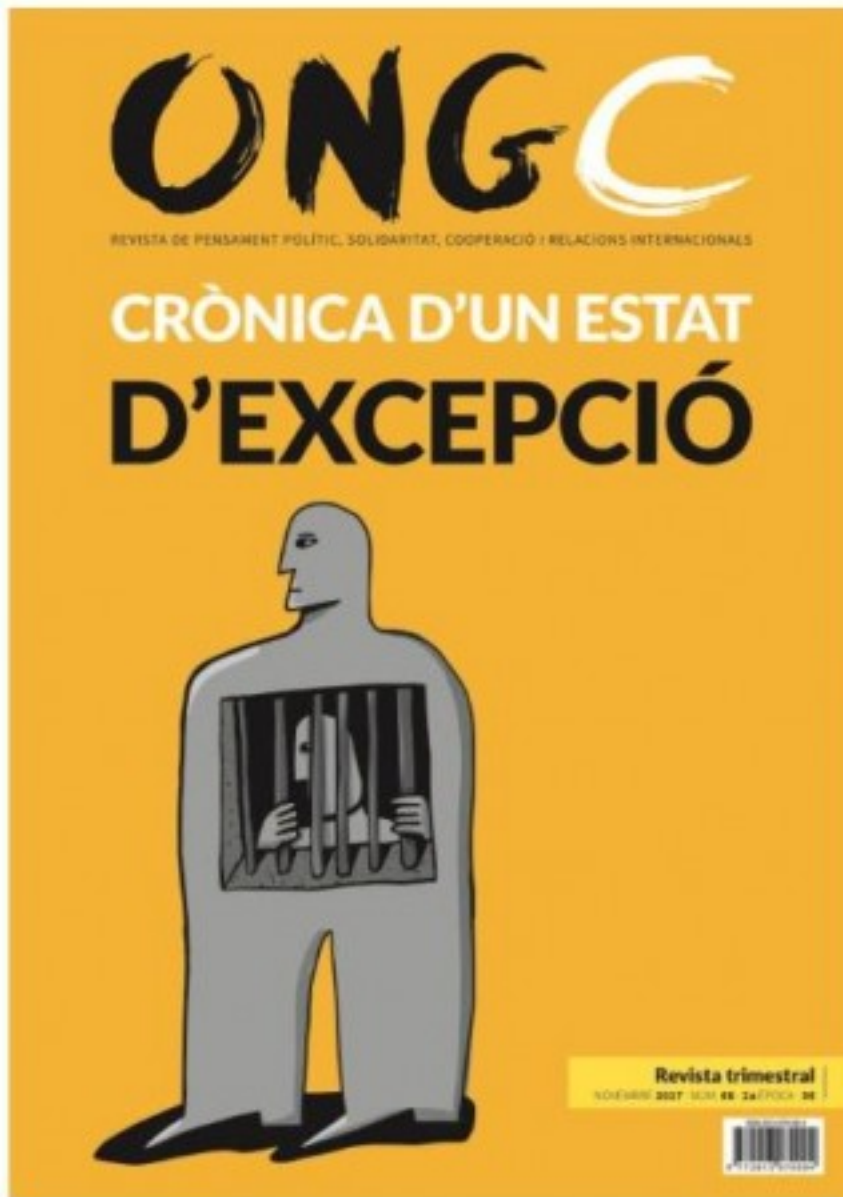
compatible amb un gust per la brutalitat". L'escriptora recordava el cas del comandant d'Auschwitz que tornava a casa al vespre, abraçava muller i fills i, assegut al piano, interpretava una mica de Schubert abans de sopar.

Fins i tot la solidaritat pot ser una resposta poc adient, desencertada, coixa: "En la mesura en la qual sentim solidaritat, sentim que no som còmplices d'allò que ha provocat el patiment. La nostra solidaritat proclama la nostra innocència així com la nostra impotència". La reacció, segons Susan Sontag, hauria d'anar més enllà: "Deixar de banda la solidaritat que estenem als altres assetjats per la guerra i per polítiques criminals per fer una reflexió de com els nostres privilegis es localitzen en el mateix mapa que el seu patiment, i poden relacionar-se -amb formes que podem preferir no imaginar-nos- amb el seu patiment".

Penso en tot això, aquests dies de decisions judicials injustes, persones innocents entre reixes i paraules fora de lloc. Penso en com ens arriba a costar mirar el dolor als ulls fins que no ens esclata a la cara. En com preferim autoenganyar-nos en comptes d'assumir que som fràgils, mortals, culpables. No és només que restem indiferents al dolor que no ens pertany, sinó que fins i tot n'hi ha que burxen alegrement en els dolors que creuen llunyans. Se'n burlen. És així de miserable, la condició humana.

I, malgrat tot, hi ha un punt de llum. No ens podem quedar de braços plegats esperant que les coses millorin: hem de contribuir activament a millorar-les. L'esperança no és la creença que tot anirà bé, com aclareix l'escriptora i activista Rebecca Solnit a l'assaig *Esperança dins la foscor*. "Estem envoltats de proves de destrucció i patiment terribles. L'esperança que m'interessa és la de perspectives àmplies amb possibilitats concretes que ens convidin a actuar o ens ho exigeixin".

El futur està encara per escriure i val la pena que ens moguem, en solitari o de forma col·lectiva, per intentar apaivagar el dolor del món. Però abans cal que assumim d'una vegada que el dolor dels altres és també el nostre dolor.

Article publicat (<http://ongc.cat/el-dolor-sera-sempre-nostre/>) a l'especial de la revista ONGC (<http://ongc.cat/>) dedicat a la situació excepcional del país.